

Examenbespreking Maatschappijwetenschappen havo pilot

Woensdag 24 mei 2017, 18.00 – 19.30 uur

Aanwezig: zes docenten, drie vertegenwoordigers van Cito/CvTE, daarnaast de voorzitter en notulist.

Opmerking: Het antwoordmodel van het CvTE is bindend.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Het verslag geeft slechts de discussie weer die gevoerd is over mogelijke antwoorden.

Aanwezigen maakten de volgende algemene opmerkingen:

- Gevarieerd examen, echt leuk, transferafstand groot voor leerlingen en daarom ook wel moeilijk.
- Ik kan me daarbij aansluiten, fijn dat de gemeente Streuvel er in zat. Sommige leerlingen gaan onderuit omdat ze niet goed lezen
- Veel vragen met maar 2 punten, niet 3 zoals in vorige examens. Bij twee punten is het meestal helder waarvoor je de punten moet toekennen. Tekst 5 bij de laatste opgave verwarrend. Alles was daarvoor komt is heel leuk.
- De leerlingen vonden het te doen. De laatste opgave vond ik zelf niet zo. Weinig contextvragen. En over een bijlage bij syllabus dan weer veel vragen. Correctiemodel wel duidelijk, niet te veel twijfels.
- Ik heb nog wel vaak twijfels bij wat ik al dan niet goed moet rekenen, maar dat ligt niet aan dit examen dat is bij alle examens zo.
- Leerlingen die er na de schoolexamens goed voorstonden doen dit examen ook goed, sommigen weten het echt niet en een middengroep vindt het lastig. Wat zij opschrijven is vaak moeilijk te beoordelen. Heldere bronnen.
- De leerlingen vonden het veel, maar ze hadden het wel allemaal net aan af.
- Over barrièremodel aan het eind werd wel geklaagd.
- Vaak stond in de vraag 'beredeneer'. Leerlingen hebben daar weinig mee geoefend. Dat vinden docenten wel lastig.
- 'Noem en gebruik het kernconcept' is verwarrend. Leerlingen noemen dan alleen en gebruiken het niet. Noemen liever niet meer gebruiken, wellicht kan dat noemen onderdeel worden van de algemene aanwijzing waarin ook staat dat leerlingen de relevante elementen uit de definitie moeten gebruiken

Opmerkingen per vraag:

Opgave 1 LEGO Algemeen: Leuk onderwerp	
1	<ul style="list-style-type: none">• De formulering 'In verband brengen' is voor havoleerlingen wel vaag. Het is een lastige vraag om te lezen.• Leerlingen leggen het verband tussen #Toylikeme en de rest van de samenleving. Maar dat is niet de bedoeling.• Met of naast het voorbeeld moet wel het verband worden uitgelegd. Iets over onderscheid maken tussen bijvoorbeeld, het hoofdconcept moet wel in het antwoord terugkomen. Het woord sociale categorieën gebruiken ze vaak niet. Bijvoorbeeld: "Door de poppetjes krijgen de verschillen tussen mensen een plaats". Dat is wel goed genoeg, maar het lijkt niet op wat in het antwoordmodel staat. In ieder geval dus wel de link met de definitie van het hoofdconcept.• Het valt tegen hoe deze vraag is gemaakt. Met hoofdconcepten is het eigenlijk altijd lastig.
2	<ul style="list-style-type: none">• In de vraag en in de eerste zin van het antwoordmodel staat 'bindingen in de samenleving', bij de tweede bullet van het voorbeeldantwoord staat bindingen <i>met</i> de samenleving. Bindingen in de samenleving is echter ook goed (zie begin van het antwoordmodel), dus dat kunnen ook bindingen tussen groepen en mensen zijn.• Er zijn ook leerlingen die zeggen dat de groep #Toylikeme representatief is voor een grotere groep / een achterban. Veel leerlingen leggen bij representativiteit dus de link belangengroep-samenleving. De aanwezige docenten gaan nog eens bekijken of deze redenering bij het antwoordmodel past. Het gaat dan meer om de actie voor meer diversiteit dan om de diversiteit zelf. In de vraag wordt echter uitgegaan van de diversiteit in speelgoedfiguren, de vraag gaat niet over de groep #Toylikeme.
3	<ul style="list-style-type: none">• waarden en normen i.p.v. voorstellingen vindt men ook goed, als het maar elementen van cultuur zijn.• Wat als de leerlingen zeggen: door de diversiteit in de poppetjes wordt de cultuur veranderd, daardoor verandert ook de socialisatie. En de concepten worden gewoon goed uitgelegd. Dan vindt men dat ook een redenering die binnen het antwoordmodel past en dus goed is.• Leerlingen maken niet altijd expliciet de koppeling tussen spelen en opvoeding. Het is dan niet duidelijk door wie wordt opgevoed. Die koppeling hoeft volgens de aanwezigen niet al te expliciet te worden gemaakt.

4	<p>Gaat feminiene cultuur ook over gelijke rechten tussen mannen en vrouwen? En is gelijke rechten, gelijkwaardigheid of gelijkheid dus ook goed zonder dat leerlingen het hebben over de overlappende sekserollen? Reactie: Gelijke rechten heb je ook in landen waar geen overlappende sekserollen zijn. Sommige leerlingen zeggen gelijkheid/gelijkwaardigheid. Als daarna de koppeling naar het spelen met zowel een poppenhuis als een ruimteschip wordt genoemd, is het dan goed? Reactie: dan hebben alle leerlingen het goed, want het voorbeeld noemen ze sowieso wel.</p> <p>De verschillen van mening over deze vraag blijven bestaan in de vergadering, dus het antwoordmodel volgen is het meest voor de hand liggend.</p>
<p>Opgave 2 Kermismensen Algemeen:</p>	
5	<p>Bij a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met een ander kenmerk van het proces van rationalisering bedoelt de examenmaker niet een element, maar leerlingen denken dat wel. De definitie van rationalisering bestaat echter ook uit kenmerken van rationalisering. Dus als ze dat goed uitleggen vinden de aanwezige docenten het ook goed • Alles uit de tabel is goed, dus waarom vraag je leerlingen dan iets te selecteren? <p>Bij b: Veel leerlingen zeggen: ze geven die communiefeesten niet vanwege de religie, maar vanwege behoud sociale cohesie of om even afstand te nemen van het harde leven van alle dag. Dat is een heel rationele keuze. De viering van de communie in tekst 2 kan dus ook wel degelijk typerend zijn voor het proces van rationalisering. Toch mag dat volgens het antwoordmodel niet goed worden gerekend. Graag aankaarten bij CvTE.</p>
6	<p>Overbrengen van cultuur en overdragen van cultuur, zijn dat ook functies van cultuur? Het onderscheid tussen definitie en de functies van socialisatie is wel essentieel, het moet gaan over het voortzetten/continueren van de cultuur. (hierover is wel lang gediscussieerd...)</p>
7	-
<p>Opgave 3 Het einde van Streuvel? Algemeen:</p>	
8	<p>Hoe strikt moet je het hebben over regels? Is het referendum zelf ook al niet een politieke institutie. Reactie: ja, een referendum bestaat uit allerlei regels, en daar kun je dan een concreet voorbeeld (minimumaantal handtekeningen) van noemen.</p>
9	Leuk dat leerlingen hier ieder kernconcept mogen kiezen.
10	-
11	<p>Heel veel leerlingen noemen bij de eerste cultuur, maar dan kunnen ze bij de andere reden geen goed verhaal meer bedenken. Ze komen er dan vaak niet op om nog even te checken of ze de eerste stap van deze vraag wel goed hebben gedaan.</p>

Opgave 4 Straattaal of het Nederlands van de toekomst	
Algemeen:	
12	-
13	De kern van het voorbeeldantwoord is "uitgebreide en intensieve contacten tussen Nederland en anderen landen" als leerlingen dat element gebruiken zonder "de komst van migranten erbij" is dat voldoende.
14	Hoewel het woord sociale klasse niet in de vraag of de bron voorkomt kun je het toch wel over sociale mobiliteit hebben, 'de straat' wordt hier gezien als een sociale klasse.
15	<p>Wat bedoelen ze met de eisen van sociaalwetenschappelijke onderzoek in de opmerking onder het antwoord in het antwoordmodel. Dat vinden docenten een lastige omschrijving.</p> <p>In de syllabus staat eigenlijk alleen dat de vraag onderzoekbaar moet zijn. Daar kun je dus naar kijken, ook kun je kijken of er ook echt onderscheiden categorieën (kunnen) worden gemaakt.</p> <p>De vraag: "Heb je het gevoel dat je lid bent van de groep" is wel onderzoekbaar en je kunt ook verschillende antwoordcategorieën bedenken. Je meet dan weliswaar niet het gevoel, maar je meet wel of jongeren zichzelf tot een bepaalde groep rekenen.</p> <p>Conclusie: leuke vraag, moeilijk na te kijken.</p>
Opgave 5 De glorie tijd en de neergang van de kraakbeweging	
Algemeen:	
een van de aanwezige docenten vindt tekst 5 heel onduidelijk: heel veel jaartallen, niemand weet wat een leegstandwet is, de motie uit 2003 wordt ook slecht uitgelegd.	
16	-
17	Liberaal stroming komt op voor veiligheid of rechtshandhaving is ook goed te verdedigen. Dat geldt ook voor de redenering: het is de eigen verantwoordelijkheid van jongeren om op een legale manier voor een eigen huis te zorgen"
18	De actor 'buren' omdat ze de politie bellen is fout.
19	Is preventie i.p.v. 'beperken van de gelegenheid tot criminaliteit' ook goed? Met de uitleg van die beveiligers erbij zeg je dan toch ongeveer hetzelfde. Het woord voorkomen vindt men echter niet goed. Straffen of aanpakken in plaats van rechtshandhaving/repressie is fout.
20	Harmoniemodel wordt door leerlingen ook genoemd: de krakers gaan in overleg met politie. Dus krakers hanteren het harmoniemodel (citaat uit de tekst: "er volgt een lange discussie") Graag aankaarten bij CvTE.
21	Docenten vinden dit een flauwe vraag, docenten moesten het zelf ook opzoeken, een 'voetnootvraag'. Leerlingen komen met elementen uit het kernconcept samenwerking (bijvoorbeeld 'handelen op elkaar afstemmen'), en dat is niet goed.
22	Doelen bereiken en handelingsmogelijkheden gebruiken kun je ook als twee verschillende (en losse) elementen gebruiken bij deze vraag. Als je die ieder

	aan een ander en goed voorbeeld koppelt heb je de vraag ook goed beantwoord.
23	Een verandering van een positief naar een negatief frame met een goede verwijzing naar de tekst past ook binnen het antwoordmodel.
24	Mag de barrière "afwegen belangen" bij de Eerste Kamer? Ja, dat is te verdedigen. Het barrièremodel geeft problemen omdat het soms niet en soms heel beperkt aan de orde is geweest in de lessen, omdat het uit de bijlage van de syllabus komt. Maar over die bijlage mogen wel vragen worden gesteld.
25	In het antwoordmodel staat een /. Dat betekent dat datgene was achter die / staat ook goed is ("wat strafbaar is is tijdgebonden en daarmee is criminaliteit relatief." De link met degenen die de politieke macht hebben hoeft dus niet per se gelegd te worden.